

Učni načrt

Predmet

SOLFEGGIO

1. Opredelitev predmeta
2. Splošni cilji predmeta
3. Operativni cilji predmeta - dejavnosti
4. Operativni cilji predmeta - vsebine
5. Standardi znanja
6. Didaktična priporočila
7. Izvedbeni standardi in normativi

1. OPREDELITEV PREDMETA

Solfeggio z glasbenoteoretičnimi znanji s kompleksnimi glasbenimi dejavnostmi spodbuja razvoj glasbenega posluha, glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Učence uvaja v razumevanje glasbenega zapisa v reproduktivni in produktivni smeri. Načrtovan je skladno z učenčevimi kronološkimi in glasbeno razvojnimi zakonitostmi v starosti od trinajst do petnajst let. Pouk je skupinski, zato vključuje vse elemente socializacije, z glasbenega vidika pa terja prilagajanje lastne muzikalnosti skupinskemu delu. Obiskujejo ga učenci, ki so končali 6. razred nauka o glasbi in obiskujejo program glasba.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- nadgrajujejo in medpredmetno povezujejo usvojena glasbena znanja,
- razvijajo in poglobljajo glasbeni posluh (ritmični, melodični in harmonski),
- se usposobijo za analitično zaznavo tonskih odnosov in njihovo izvedbo,
- spoznavajo glasbene prvine in njihove temeljne zakonitosti,
- razvijajo sposobnost pozornega doživljajsko-analitičnega poslušanja,
- sodelujejo v oblikah individualnega in skupinskega muziciranja,
- spoznajo temeljne zakonitosti estetskega oblikovanja,
- razširjajo poznavanje glasbene literature,
- razvijajo estetsko občutljivost, glasbeni okus in sposobnost vrednotenja,
- v skladu s svojimi zmožnostmi in pridobljenimi znanji ustvarjajo glasbene vsebine,
- spoznajo osnove glasbenega oblikovanja,
- se navajajo na sodobno glasbeno tehnologijo.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI

Učenci:	
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • Izrekajo in izvajajo ritmične vsebine, po nareku zapišejo ritmične vsebine, izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip, pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi, po nareku zapišejo melodične vsebine, razvijajo glasbeni spomin, izvajajo "a vista", razvijajo harmonski posluš in ozvočijo vsa glasbenoteoretična in oblikovna znanja.
izvajajo in interpretirajo primere iz glasbene literature;	<ul style="list-style-type: none"> • Estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature, utrjujejo pevsko tehniko, spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj, se navajajo na vrednotenje lastne interpretacije, skupinsko muzicirajo.
ustvarjajo;	<ul style="list-style-type: none"> • Ustvarjalno uporabljajo elemente iz solfeggia ter glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri oblikovanju lastnih zaokroženih glasbenih vsebin..
poslušajo;	<ul style="list-style-type: none"> • Poslušajo izbor glasbenih del, ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja, vrednotijo predvajana dela.
spoznavajo.	<ul style="list-style-type: none"> • Poglobljajo, usvajajo, razumejo in uporabljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja.

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - VSEBINE

Solfeggio I.

SOLFEGGIO

- izrekajo in izvajajo ritmične vsebine,
- po nareku zapišejo ritmične vsebine,
- ritmično berejo v violinskem in basovskem ključu (solfeggio parlato),
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi,
- po nareku zapišejo melodične vsebine,
- razvijajo sposobnost "a vista" izvajanja,
- izvajajo obravnavane lestvice,
- transponirajo dane primere,
- utrjujejo intervale do oktave,
- zapišejo narek intervalov,
- utrjujejo večglasno petje,
- sozvočno in melodično izvajajo obravnavane kvintakorde z obrnitvami ter dominantni septakord z obrnitvami,
- zapišejo narek sozvočij.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- utrjujejo pevsko tehniko,
- vrednotijo lastno interpretacijo,
- razvijajo skupinsko igro.

USTVARJANJE

- uporabljajo elemente iz solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri ustvarjanju lastnih glasbenih vsebin,
- ustvarjene vsebine zapišejo,
- improvizirajo z uporabo znanega zvočnega gradiva,
- zvočno gradivo oblikujejo v motive in z njimi razvijajo ter ustvarjajo osem- ali šestnajsttaktno melodijo.

POSLUŠANJE

- poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- poslušajo izbor vokalnih, inštrumentalnih in vokalno- inštrumentalnih del,
- vrednotijo predvajana glasbena dela.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: triola, sinkopa, taktovski načini s ternarno delitvijo v hitrem tempu, zvečani in zmanjšani intervali do oktave, obrnitve zvečanega in zmanjšanega kvintakorda, istrska lestvica, pentatonika,
- opremljajo preproste melodije z akordi glavnih stopenj in se seznanijo s kadenco,
- spoznavajo temeljne pojme splošnega oblikoslovja: motiv, dvotaktje (fraz), štiritaktje, polstavek, stavek, perioda,
- poglobljajo znanja skladb v pesemskih oblikah: valček, polka, poloneza, mazurka, scherzo, barkarola, pesem brez besed ter vokalne skladbe.

Solfeggio II.

SOLFEGGIO

- izrekajo in izvajajo ritmične vsebine,
- po nareku zapišejo ritmične vsebine,
- ritmično berejo v violinskem in basovskem ključu (solfeggio parlato),
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi,
- po nareku zapišejo melodične vsebine,
- razvijajo sposobnost "a vista" izvajanja,
- izvajajo obravnavane lestvice,
- transponirajo dane primere,
- utrjujejo intervale do oktave,
- zapišejo narek intervalov,
- utrjujejo večglasno petje,
- sozvočno in melodično izvajajo obravnavane kvintakorde z obrnitvami ter dominantni septakord z obrnitvami,
- zapišejo narek sozvočij.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- utrjujejo pevsko tehniko,
- vrednotijo lastno interpretacijo,
- razvijajo skupinsko igro.

USTVARJANJE

- uporabljajo elemente iz solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri ustvarjanju lastnih glasbenih vsebin,
- ustvarjene vsebine zapišejo,
- improvizirajo z uporabo znanega zvočnega gradiva,
- zvočno gradivo oblikujejo v motive in z njimi razvijajo in ustvarjajo osem- ali šestnajsttaktno oziroma nesimetrično melodijo.

POSLUŠANJE

- poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- poslušajo izbor vokalnih, inštrumentalnih in vokalno-inštrumentalnih del,
- vrednotijo predvajana glasbena dela.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: triola, duola, notni zapis v obsegu od e do g₃ v violinskem ključu ter C do a₁ v basovskem ključu, alteracija kot menjalni in prehajalni kromatični ton, kromatična in celotonska lestvica, polifonija, homofonija,
- utrjujejo mešane taktovske načine v hitrejšem tempu in alla breve (dvo- in tripolovinski) taktovske načine,
- seznanijo se z gradnjo koralnih lestvic,
- seznanijo se z gradnjo drugih četverozvokov in njihovih obrnitev in simbolnim označevanjem usvojenih akordov,
- spoznajo koral, motet, madrigal, maša in oba tipa suite,
- strnejo znanja o pravilnem notnem zapisu, izrazih za dinamiko, tempo, agogiko in artikulacijo.

5. STANDARDI ZNANJA

Solfeggio I.

- izvajajo in zapišejo obravnavane ritmične vsebine,
- izvajajo in zapišejo obravnavane melodične vsebine,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 18 ritmičnih in melodičnih vaj z vsemi interpretacijskimi elementi,
- “a vista” izvajajo melodično vajo do treh predznakov,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo obravnavane intervale, trozvoke z obrnitvami in dominantni septakord z obrnitvami,
- samostojno sodelujejo v razredni skupinski igri,
- ustvarijo lastno zaokroženo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo obravnavane glasbene oblike,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: sinkopa, triola, taktovski načini s ternarno delitvijo v hitrem tempu, zvečani in zmanjšani intervali do oktave, obrnitve zvečanega in zmanjšanega kvintakorda, istrska lestvica, pentatonika.

Solfeggio II.

- izvajajo in zapišejo obravnavane ritmične vsebine,
- izvajajo in zapišejo obravnavane melodične vsebine,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 18 ritmičnih in melodičnih vaj z vsemi interpretacijskimi elementi,
- “a vista” izvajajo melodično vajo do treh predznakov,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo obravnavane intervale, trozvoke z obrnitvami in dominantni septakord z obrnitvami,
- samostojno sodelujejo v razredni skupinski igri,
- ustvarijo lastno zaokroženo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo obravnavane glasbene oblike,
- v literaturi prepoznajo koralne lestvice, četverozvoke, alteracije kot menjalni in prehajalni kromatični ton, kromatično in celotonsko lestvico, polifonijo in homofonijo,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme triola, duola, notni zapis v obsegu od e do g₃ v violinskem ključu ter C do a₁ v basovskem ključu.

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Solfeggio je predmet, ki predstavlja nadgradnjo nauka o glasbi, zato upoštevamo didaktična priporočila tega predmeta. Pri solfeggiu so vse glasbene dejavnosti medsebojno povezane. Solfeggio je v najtesnejši povezavi z glasbeno teorijo in vključuje izvajanje primerov iz glasbene literature, hkrati pa je neobhodno povezan s slušno zaznavo in kontrolo. Pri interpretaciji primerov iz glasbene literature ostaja v ospredju kakovost izvajanja in poustvarjalnost učencev. Najbolj aktivna oblika učenja je ustvarjalnost, ki se razvija v oblikovanju zaokroženih celot. Poslušanje je usmerjeno tako v razvoj glasbenih sposobnosti kot tudi v analitično zaznavo in usvajanje glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj. Ob tem učence spodbujamo k izražanju glasbenih doživetij in predstav.

Pri solfeggiu upoštevamo kronološke in glasbeno-razvojne zakonitosti učencev. Uporabljamo različne didaktične metode in postopke dela.

Pri solfeggiu izhajamo iz vokalne, inštrumentalne in vokalno-inštrumentalne literature. Pri izboru vaj pazimo na primeren ambitus. Zaradi morebitnih začasnih glasovnih nezmožnosti učencev (mutacija ipd.) izvajanje določenih tonov oktavno prilagodimo, vendar brez spremembe tonalitete. Solfeggiramo v okviru tonalitete do štirih predznakov. Ob absolutni tonalni metodi **zavestno uvajamo intervalno metodo**.

Pri solfeggiu parlatu širimo branje zapisa od C do g₃. Pri izvajanju vaj v taktovskih načinih s ternarno delitvijo v hitrem tempu je doba vedno četrtnika s piko. Koralnih lestvic ne transponiramo. Moduliramo samo v sosednje tonalitete.

Nekaj zgledov pri obravnavi glasbeno teoretičnih in oblikovnih znanj:

doba je četrtnika s piko, merjena na ena v hitrem tempu:

The image displays six musical examples for solfeggio exercises, each on a separate line with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The exercises are as follows:

- Example 1:** A sequence of notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). Lyrics: ta - ka ta ta ta - ka.
- Example 2:** A sequence of notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). A slur covers the first four notes.
- Example 3:** A sequence of notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). A slur covers the first four notes.
- Example 4:** A sequence of notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). A slur covers the first four notes.
- Example 5:** A sequence of notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). Lyrics: ta da da da ta da da da ta ta. Triplet markings (3) are above the first and second groups of four notes.
- Example 6:** A sequence of notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). Lyrics: ta ta da da da. A triplet marking (3) is above the last three notes.

7. IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

Materialni pogoji

Pouk poteka v primerno velikem, zračnem in zvočno izoliranem prostoru. V učilnici so poleg standardne učne opreme tudi:

- klavir ali pianino ali električni klavir,
- avdiosredstva,
- glasbena literatura (knjižna in zvočna).

ter zaželeno:

- AV-sredstva,
- računalnik z ustrezno programsko opremo,
- LCD-projektor.

Preverjanje in ocenjevanje

Učitelj sprotno spremlja glasbeni razvoj učencev na področju solfeggia, izvajanja in interpretacije primerov iz glasbene literature, ustvarjanja, poslušanja in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj. Dosežke glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj sprotno evidentira in vrednoti, ob zaključku šolskega leta pa učenci opravljajo izpit v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbenih šolah.